

«El 34,8 % de la població penitenciària ha patit algun trastorn mental»

► Àmbit ha presentat el tercer informe de l'Observatori de Drets Humans, Salut Mental i Presó a València a la Facultat de Dret de la UV

SARA GARCÍA. VALÈNCIA

■ «Estem presentant una època en la qual els problemes de salut mental s'estan disparant. Les mancances sanitàries, sobretot en matèria de salut mental, són notables. Cada vegada s'està col·lapsant més tot el sistema sanitari i, si amb anterioritat a aquest auge la situació de l'atenció a la salut en el sistema penitenciari ja era altament deficitària, ara passa a estar en una època crítica». Amb l'objectiu de denunciar i conèixer la situació de les persones amb problemes de salut mental en les presons valencianes, l'associació Àmbit ha publicat el tercer informe de l'Observatori Drets Humans, Salut Mental i Presó (ODSP).

L'informe va ser presentat en la Facultat de Dret Universitat de València el passat 26 de març pel coordinador del ODSP, Javier Vilalta, la criminòloga Aurora Fernández i la jurista Catalina Angulo. L'acte va comptar amb la ponència de Javier Boix, catedràtic honorari de Dret Penal de la Universitat de València i lletrat de l'ICAV, i de José García Añón, catedràtic de Filosofia del Dret i director de l'Institut Universitari de Drets Humans de la Universitat de València.

«Si fins a la data la xifra de persones amb patologies mentals en centres penitenciaris rondava el 40 % de la població penitenciària i la

de persones amb trastorn mental greu correspon entorn d'un 5 %, podríem veure un augment progressiu d'aquestes xifres si no es prenen les mesures adequades», van advertir.

La salut mental en dades

Segons dades de l'enquesta que recull l'Observatori sobre salut i consum de drogues en població interna en institucions penitenciaris de l'any 2022, el 34,8 % de la població penitenciària ha patit algun tipus de trastorn mental. La tipologia de les malalties mentals o emocionals mostra variacions en funció del sexe, així, els homes refereixen més diagnòstics d'esquizofrènia i les dones, més diagnòstics de depressió i trastorns de personalitat. Sent similars en tots dos sexes les prevalences de psicosis i de trastorn bipolar.

El 21,6 % de la població penitenciària privada de llibertat refereix que està actualment en tractament amb medicació per a proble-

mes mentals o emocionals (27,9 % en 2016), i el 26,1 % de la població penitenciària declara que està actualment amb intervenció/programa de salut mental de la presó.

Les dades reflecteixen que el 61,7 % de la població penitenciària que refereix que ha tingut idees de suïcidi, alguna vegada en la seua vida ha intentat suïcidar-se, sent aquesta dada més elevada entre les dones (65,8 %) que entre els homes (61,4 %).

Pel que respecta al consum de drogues, el 58,9 % de la població penitenciària privada de llibertat ha consumit alguna droga il·legal en l'últim any en llibertat, el 53,5 % en l'últim mes en llibertat i el 16,8 % ho ha fet en els últims 30 dies dins de presó. El cànnabis és la droga il·legal més consumida tant en llibertat com a la presó.

Transferència de competències

Una altra dada reveladora de l'enquesta és que el 100 % dels centres penitenciaris enquestats manifesten no tindre personal sanitari suficient per a atendre a tota la població reclusa. Per a superar aquest i altres reptes, els experts van reivindicar en l'acte que «és imprescindible la transferència de competències sanitàries a la Comunitat Autònoma per a garantir el respecte dels drets humans de les persones privades de la llibertat i superar la crisi administrativa

El 100 % dels centres penitenciaris enquestats manifesten no tindre personal sanitari suficient

Acte de presentació de l'informe de l'ODSP, el 26 de març.

L-EMV

is sanitària dels centres penitenciaris». «Malgrat ser la tercera edició de l'informe, es mostra amb gran preocupació com a nivell sanitari i judicial es continua presentant una clara vulneració als drets de les persones que es troben recluïdes», van lamentar.

«L'estigma és sense cap dubte un dels desafiaments més grans que han d'enfrontar aquelles persones que, a més de patir una malaltia mental, es troben privades de la llibertat en un centre de re-

clusió. No sols n'hi ha prou amb complir una pena privativa de llibertat com a retribució a la infracció comesa, si no que sembla que l'assenyalament públic de perillositat és un estigma amb el qual hauran de viure per sempre. La falta d'oportunitats laborals, socials i sanitàries fan que el desenvolupament d'aquestes persones es veja emmarcat en la marginalitat, convertint-les en víctimes del sistema i la cultura punitiva», conclou l'informe.